

Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini
Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci
Braće Branchetta 20, 51 000 Rijeka
tel: +385 51 651 282; fax: +385 51 651 219
e-mail: irincic@medri.hr

Hrvatsko bioetičko društvo – Podružnica u Rijeci

Simpozij
Aktualni trenutak hrvatskog zdravstva III

**MEDICINA, DRUŠTVO, ČOVJEK:
Živost kritike Ivana Illich (1926.-2002.) deset godina nakon
njegove smrti**

Rijeka, 6. prosinca 2012.
Medicinski fakultet, Vijećnica, 3. kat

Obrazloženje teme

Ivan Illich (1926.–2002.) jedna je od onih osoba koje je teško, gotovo nemoguće jednoznačno odrediti. Breme te (*ne*)*određenosti* njegove ličnosti prisutno je na različitim razinama: u njegovom porijeklu, onom poznatom (hrvatsko-židovski korijeni), ali i manje znanom (od plemićkog naslova obitelji Illich 1729. do rasprodaje obiteljske imovine u drugoj polovici 20. stoljeća), obrazovanju (sa šest su ga godina u Beču proglasili retardiranim, da bi nakon doktorata iz filozofijskih osnova povijesti, u dobi od 30 godina, postao prorektorom Katoličkog sveučilišta u Portoriku), djelovanju (prvu redovničku misu kao katolički svećenik drži 1951. u katakombama, najveću slavu stječe radom u meksičkom CIDOC-u, a kraj života zatječe ga kao profesora na Sveučilištu u Bremenu) ili različitostima njegovog interesa (obrazovanje i školstvo, tehnologija, zdravlje i zdravstveni sustav, patnja i smrt, okoliš, energija, rod, institucije, itd.). O Illichu su pisali mnogobrojni autori/ice (dakako, ne samo njegovi suradnici/e, studenti/ce i sljedbenici/e), njegova su djela izdavali i re-izdavali, Illichu su hvalili, citirali, intervjuirali, odbacivali, kritizirali, osporavali.

Rasprave o Ivanu Illichu i njima potaknuti stavovi sve su samo ne neutralni i kreću se od osude zbog radikalnosti i utopizma do zaraznog žara provociranog njegovim idejama – poput adrenalinskog užitka za koji se ne zna koliko će trajati i kolika će biti kriza apstinencije. Izvjesno je tek jedno – Ivan Illich malo koga ostavlja ravnodušnim.

Nadamo se da je deset godina od njegove smrti (obljetnica se navršava 2. prosinca 2012.) prihvatljiv odmak u nastojanju da na jednom mjestu pokušamo okupiti one koji dijele interes za

Illichev život i djelo. Gotovo paralelno s riječkim simpozijem i drugdje se organiziraju skupovi posvećeni Ivanu Illichu (primjerice, u Bremenu i Parizu). Interes organizatora za Illicha stoga nije ekskluzivan, niti takvim nastoji biti. Illichev je rad još za njegova života bio prepoznat kao provokativan i vrijedan, a takvim je i danas. Ipak, umjesto općih i općenitih izlaganja njegovih uvijek aktualnih i atraktivnih misli, pozicija koju ovdje nastojimo zauzeti smjera kompleksnijem pristupu. Obrušavajući se na trendove u različitim segmentima suvremenog društva (ukalupljenost i trivijalnost obrazovanja, udaljavanje medicine od čovjeka, a potom i pretvaranje zdravlja u robu, odbacivanje prirodnosti intrinzične patnje i smrti, uništavanje okoliša, dominacija institucija, funkcioniranje energetskog sustava i transporta i dr.), Illich utemeljeno, opravdano i argumentirano upozorava na opasnosti koje nas postupno zarobljavaju i mijenjaju našu suštinu. Iako je upravo kritikom medicinskog sustava kao najveće prijetnje zdravlju Illich postao poznat u svjetskim razmjerima, malo je poznato njegovo kasnije negiranje ostvarenja mogućnosti zdravlja, ne samo u tehničkom, nego i egzistencijalno-ontološkom smislu. Normiran, instaliran i institucionaliziran – moderni se pojam zdravlja nepovratno udaljio od antičkog pojma zdravlja, a slični se procesi prelijevaju i u druga područja naših života. Konačan je rezultat neizbježan – otupljenje poriva, potreba, žudnje, te konačna predaja ljudskosti. U središtu je našeg interesa pitanje je li riječ samo o kritici, radi kritike same, kojoj zasigurno nikada neće nedostajati publike, ili pak o sudbinskom nagovještaju koji možda ne konstruira, ali barem naznačuje mogući izlaz.

Cilj je organizatora ovog skupa okupiti predstavnike/ce različitih profesija i znanstvenih orijentacija zainteresirane za život i rad Ivana Illicha. Preduvjet je to prikupljanja novih informacija i širenja vidika o samom Illichu i njegovim idejama, čime se upravo otvara prostor akademskog, ali i šireg javnog diskursa, ne samo u smislu komunikacije, nego – kako sam Illich kaže – konverzacije. Iako je naglasak ovog simpozija na Illichevom razmatranju pitanja zdravlja i medicine, te njihovog smještaja u kontekstu društva i općenito egzistencije čovjeka, organizatori ne kriju interes i za druge teme iz njegovog neiscrpnog opusa. Ovaj je poziv tako namijenjen svima onima koji svojim izlaganjima žele dati doprinos slaganju mozaika Ivana Illicha kao građanina svijeta, svjedoka epohe, te beskompromisnog kritičara suvremenosti, ali i idealista.

Doc. dr. sc. Iva Rinčić

Organizacijski odbor simpozija:

- doc. dr. sc. Iva Rinčić (predsjednica)
- doc. dr. sc. Hrvoje Jurić (potpredsjednik)
- Marinka Kruljac (tajnica)
- Domagoj Andrić, dr. med.
- prof. dr. sc. Ante Čović
- prof. dr. sc. Nada Gosić
- prof. dr. sc. Karmen Lončarek
- Franjo Mlinac
- prof. dr. sc. Amir Muzur
- prof. dr. sc. Mirjana Polić Bobić
- prof. dr. sc. Mirko Štifanić

Simpozij

MEDICINA, DRUŠTVO, ČOVJEK:
Živost kritike Ivana Illicha (1926.-2002.) deset godina nakon
njegove smrti

Rijeka, 6. prosinca 2012.

(Mjesto održavanja: Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, Braće Branchetta 20)

Prijava izlaganja

PREZIME	
IME	
TITULA	
INSTITUCIJA	
KONTAKT-ADRESA (za koju želite da se objavi u simpozijskoj publikaciji)	
TELEFON	
E-MAIL	
NASLOV IZLAGANJA	
SAŽETAK (može i kao zaseban word-dokument)	

Molimo Vas da ispunjen obrazac, s naslovom i kratkim sažetkom izlaganja (do 900 znakova)
pošaljete najkasnije do 12. studenog 2012. na adresu:

Doc. dr. sc. Iva Rinčić
Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci
Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini
(za simpozij o Ivanu Illichu)
Braće Branchetta 20, 51 000 Rijeka

ili na e-mail adresu:
iva.rincic@medri.uniri.hr